

LBRIS

We know
books

Paul Prună

Ba-i așa, tovarășa profesoară !

*Măzgăleți
nesistămpăcate*

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV 2022

Cuprins

Terapia prin răs, sau lecția de voie bună · 5

1. Păpușica · 9
2. Tusea și junghiul · 15
3. Eliminarea · 21
4. Rașela · 25
5. Paltonul · 33
6. Ședința · 37
7. Spectacolul · 41
8. Radu · 47
9. La garonne · 63
10. Tovarășa Viorica · 67
11. Safta · 75
12. Pedagogul · 81
13. Silvestru · 91
14. Eliminarea a doua · 97
15. Avion · 105
16. Internatul · 109
17. Antonia · 115
18. Eliminarea a treia · 121
19. Suplinitoarea · 127
20. Dragoș · 131
21. Ultima oră de matematică · 135
22. Admiterile · 139

Cuvântul autorului

Aveți cuvântul meu că dacă nu insistau prietenii,
nu scriam nimic.

Autorul

*Copilul acela care am fost e aici în mine, în sufletul meu,
atât de prezent, încât parcă mă simt dator să-i mulțumesc
pentru minunata copilărie pe care mi-a oferit-o și pentru că
tot ce a făcut a contribuit la formarea mea, a celui de acum.
Doamne, ce l-aș mai îmbrățișa!*

1. Păpușica

Printr-o întâmplare fericită, am venit la internatul Școlii elementare de Muzică în anul 1958 în Orașul Stalin. Așa se numea atunci Brașovul. Aveam zece ani și eram în clasa a patra. Orașul m-a impresionat în mod ireversibil. Atâtea dealuri împădurite, parcul minunat din centru, soclul imens pe care era cocoțat marele Stalin, așezat în stânga Poștei înspre Palatul Justiției, (acum Consiliul Județean), să îl poți vedea din Piața 23 August. Era îmbrăcat cu o manta lungă, descheiată. Cu mâna dreaptă ridicată, cu care parcă ne indica viitorul cam înspre Biserica Neagră, iar cu cea stângă la spate, în dreptul șezutului, cred eu că insinua trecutul nostru glorios. Când l-am văzut, am ridicat și eu mâna râzând zgomotos, arătând spre Stalin, care avea pe creștet un porumbel ce tocmai îi pângărea chipiul cu un găinaț. Lici, mama mea, disperată, mi-a strigat în șoaptă să nu cumva să mai râd vreodată sau să zic ceva rău, că ne ia miliția. Așa am căpătat un respect fulgerător față de marele Stalin. Dar mai cu seamă m-a impresionat Tâmpa, care arăta ca o spinare uriașă de elefant, având o căbănuță la cap, și pe a cărui burtă

scria cu litere mari de tot STALIN, din brazi de un verde intens. Aici începea marea aventură a vieții mele în internat.

Dorul de casă care mă încerca, de familie, de Șercaia copilăriei mele, de ulița mare, plină de copii, era teribil. Dar, până în clasa a șaptea, încet-încet s-a diminuat. În schimb, din liceu, din clasa a opta, în vacanțe începea din an în an să-mi fie tot mai dor de atmosfera de la școală. Aveam toate motivele. Împreună cu Radu Iacobovici, colegul meu din prima bancă lipită de catedră, am reușit să trăiesc cei mai hazlii ani din formarea noastră prin învățatură, despre care s-ar putea scrie o carte. Dar până să ajung eu la liceu, pe marele Stalin l-au zburătăcit TOVARĂȘII într-o noapte, pe furiș, cu tot cu soclu. Brașovul și-a reluat identitatea! Apoi, despre această ispravă au tăcut mâlc, de jenă că i s-au închinat tătucului atâta amar de ani. Ca să despădurească înscrisul de pe Tâmpa, le-a trebuit mult timp!

Clasa a opta era prima clasă de liceu, din care nu am amintiri deosebite. A fost o nebuloasă. Încă nu ne cunoșteam suficient între noi. Eram pentru prima dată împreună în cadrul Liceului de Muzică. Ne știam doar cei din internat. Încercam să ne găsim prieteni, să comunicăm cu noii colegi din oraș. În schimb, în clasa a noua, lucrurile s-au mai așezat. Începeau să se lege prietenii, să respirăm același aer, chiar dacă eram un grup destul de eterogen.

Păpușica era profesoara noastră de franceză deja din anul trecut. Era în prag de pensionare. Studiase la Sorbona, era extrem de manierată, educată și de o amabilitate exagerată. Era mignonă, avea un glăscior delicat și era deosebit de sensibilă. Aceste calități erau incompatibile cu „manierele” noastre, pe

care noi le cultivam cu ostentație. Cu alte cuvinte, o amețeam pe biata Păpușica așa cum voiam. Marea ei obsesie era că nu ne cunoștea după nume, și era disperată: „Ce ne facem dacă vine vreo inspecție?” Așa că la începutul fiecărei ore făcea exerciții de memorare a numelor. Atunci începea distracția. O zăpăceam atât de tare, încât de fiecare dată termina epuizată: „Copii, mă bazez pe voi că o să mă ajutați”. Noi o încurajam și îi sugeram să mai repete și în orele viitoare.

Era o zi caldă de mai a anului 1963. Eram în clasa a noua. Profesorul nostru de teorie și solfegeii era plecat la București, fericit să-și ridice autoturismul personal și sovietic, marca Moskvici, pentru care a făcut împrumuturi și economii o viață. Deci noi aveam oră liberă și eram pregătiți să pierdem vremea jucând țurcă în curte. (Țurca era un joc intelectual în care loveai cu un băț lung într-unul scurt.) Atunci am aflat că Teofil din clasa a zecea trebuia să plece puțin în oraș ca să nu-l asculte Păpușica. Pe loc mi-a venit o Idee, pe care am exprimat-o cu voce tare. Cum s-ar zice, am urlat: „Băăăăăi, care vine la a zecea la Păpușica?” Au percutat colegii mei de clasă Genu, vechiul meu coleg de internat, care era disciplinat, și Sorin, cel mai haios din clasa noastră. Cum tocmai se terminase recreația, am zbughit-o din curte imediat. În ultimul moment am depășit-o pe Păpușica pe coridor, am intrat în clasă și, în deplină conformitate cu manierele noastre, i-am trântit ușa în nas. În clasa a X-a era o atmosferă de mare veselie, pentru că Filip îl închisese pe Motor în dulapul cu hărți și tocmai îl zăvorâse cu lacătul. Lui Sergiu îi spuneam Motor pentru că deborda de energie, deci era într-o permanentă mișcare amețitoare, de du-te-vino.

Când a intrat Păpușica, s-a făcut liniște, ca dovadă a faptului că eram cuminți. Clasa râdea pe înfundate, pentru că Motor se agita în dulap, emitea șiruri de bubuituri și, printre urlete disperate, ridica pretenții la o viață liberă. Păpușica a intervenit mirată:

— Măi copii, dar ce se întâmplă?

— Nu știm, tovarășa profesoară, credem că e cineva în dulap, am răspuns noi, îngerașii.

Pană la urmă, după mai multe negocieri care s-au desfășurat printre bubuiturile și urletele ce răzbăteau din dulap, s-a găsit o soluție: Filip l-a eliberat pe Motor, care a ieșit agitat, nădușit și mototolit. În momentul acela, am exclamat:

— Tovarășa profesoară, nu știi ce caută el în dulapul nostru, pentru că e din clasa a IX-a și-l cheamă Prună. Să se ducă în dulapul lor!!

Îndată, în hohotul general de râs, Maria, care avea cel mai exploziv și mai molipsitor râs din câte s-au auzit, a explodat. L-am luat pe Motor de mână și l-am dat afară cu blândețe:

— Hai, Prună, du-te în clasa ta!

Acesta s-a supus nedumerit.

Maria a explodat din nou, iar Tița a exclamat cum îi era obiceiul, fără să fie departe de adevăr: „Mă piș pe mine!!”

După ce s-au mai liniștit spiritele, a început exercițiul tradițional de memorare a numelor, la cererea noastră, desigur, că dacă vine o inspecție? Distracția sporea, căci în exaltarea firească dată de prezența delegației noastre dintr-a noua, am cam exagerat, sărind chiar peste cal. Când s-a încheiat exercițiul, Păpușica a primit asigurări din partea noastră că face progrese, deși, nu înțeleg de ce, ea avea altă părere. Deodată, sare Sorin din bancă hodoronc-tronc și, mergând spre ușă, exclamă:

— Eeeei, așa nu se mai poate! Fac ăștia dintr-a noua o gălăgie, că nu putem ține ora!

Cu o mișcare specifică, pe care el o patentase și căreia îi păstra secretul, a ridicat piciorul, a izbit mânerul și a trântit ușa de perete. Apoi s-a răzgândit, s-a întors și a ieșit pe fereastră, ținându-ne la curent cu intențiile lui: „Pe aici e mai aproape.” Și dus a fost. Clasele se aflau chiar la nivelul solului, deci era la ordinea zilei să ieșim și să intrăm pe fereastră. L-am mai auzit admonestându-i pe cei dintr-a noua și vorbindu-le despre importanța limbii franceze. Păpușica a rămas puțin pe gânduri, a oftat și a spus:

— Ia să vedem, copii, pe cine ascultăm noi azi?

Și, cum catalogul era deschis, a numit:

— Iosif.

Iosif era un rânjit. Râdea din orice, cu hohote mărunte. Când a dat să se ridice încurcat, luat ca din oală, m-am auzit spunând:

— Iosif tocmai a ieșit pe fereastră, tovarășa profesoară, să-i potolească pe obraznicii ăia dintr-a noua, dar du-te tu, Sorin, și cheamă-l!

Și l-am împins pe Iosif spre fereastră. Acesta, bineînțeles, a sărit în curte spre uimirea Păpușichii și, printre hohote de râs, își striga numele:

— Iooosiiiiif, treci în clasă să răspunzi la lecție!!!

Normal, Maria a explodat și Tița a exclamat. Păpușica, încurcată, așa cum îi stătea ei bine, după un timp s-a gândit să continue lecția:

— Nu-i nimic. Până vine Iosif (care nici până azi nu știi de ce n-a mai venit), să ascultăm pe altcineva. A dat câteva pagini și a hotărât:

— Teofil.

Imediat, s-a auzit o voce neinformată: „E absent”.

Atunci am sărit din nou:

— Nu-i absent, tovarășa profesoară, uitați-l aici, și l-am indicat pe Genu, delegatul dintr-a noua, care era chiar lângă mine.

Se înțelege, Maria a explodat, Tița a exclamat, clasa a acompaniat. Am continuat:

— Hai, Teofil, ridică-te și răspunde, că știi că ai învățat.

Genu n-a avut încotro, s-a ridicat încurcat și râdea pe înfundate, iar clasa, pe față.

— Uitați-vă, tovarășa profesoară, ce vesel e! Se bucură că-l ascultați. Îl știe și pe „être”, și pe „avoir”, dar e așa de emotiv, că uneori îl apucă plânsul. Hai, Teofil, să nu-ți fie frică, să nu plângi!

Ca la o comandă, toată clasa s-a mobilizat și, cu un entuziasm general, s-a creat un întreg organism de suflat, susținut de câte o diversivune spontană. Într-un amuzament colectiv, Teofil a luat nota 8, iar Păpușica a încheiat:

— Nu e bine să fii emotiv. Când ai emoții, nu poți să te concentrezi. Se vede că ai învățat.

În felul nostru, o iubeam pe Păpușica și o stimam, pentru că ne descria Parisul și Franța în culori vii și ne recomanda cărți pe care să le citim.

Când s-a întors Teofil din oraș, i-a părut tare rău că n-a fost de față, să vadă și el cât de bun e la franceză.

2. Tusea și junghiul

Voi începe cu junghiul.

Când am avut plăcerea s-o cunosc personal, eram în clasa zecea, anul 1964. Era o ființă mică și uscată. Purta întotdeauna paltonul sau, după anotimp, taiorul pe umeri. Știți genul acela. Cu haina atârnată pe umeri, câștiga prestanță, dar mai ales dimensiune, de care ea avea mare nevoie. Era mereu îmbrăcată în culori terne, care se potriveau cu chipul său drăgălaș, exprimând necondiționat un dezgust plin de conținut. Gustul care se insinua în preajma ei era acru, merit să-ți strepezească existența. Cred că oricât s-ar fi forțat să obțină un zâmbet, efortul i-ar fi desfigurat fizionomia într-un rânjet. Se numea Eva Bogoevici, profesoară de franceză la alte clase, directoarea școlii noastre. Marele ei merit, și poate singurul după părerea mea subiectivă, era că i-a dat naștere unui viitor mare pianist, ceva mai mare decât noi, care studia la Moscova.

Tovarășa directoare avea darul să te desființeze cu privirea și să arboreze atitudinea aceea care, gândea ea, te face să crezi că i se datorează totul. Când se apropia, îți îngheța sufletul și te lua

un junghi prin ființă. Înțelegeai într-o clipă că ea este poporul ales, că ea ne-a dat o nouă religie prin Isus, pe care ea l-a jertfit pentru noi, dar mai ales, în perioada în care trăiam, ea ni l-a dat pe Marx, Engels și Lenin. Cred că și colegii de cancelarie manifestau un entuziasm deosebit în preajma ei, bucurându-se de atâta farmec tăios, pe care ea îl împăraștia cu generozitate în jur într-o formă bine ascuțită.

În clasa a zecea am avut anul cu cele mai multe evenimente. Pe multe dintre ele am avut plăcerea să le împart cu tovarăsa directoare, într-o strânsă colaborare, și ne-au lăsat amintiri de neuitat. Totuși, îi sunt îndatorat tovarăsei Eva Bogoevici, pentru că fără aportul ei, n-am fi avut șansa să ne bucurăm de prezența fiului său, care în vacanțele lui venea uneori la noi la școală să studieze pe cel mai bun pian, în sala festivă. Ne adunam în liniște, iar el, prin felul în care cânta, pentru noi era o pildă a modului de a răzbi prin studiu.

Și acum, tusea.

Eram în luna noiembrie, în primul trimestru al clasei a zecea. Mărturisesc că în clasa a zecea ne-am întrecut pe noi înșine și, fără vreun efort deosebit, am umplut școala de admirație. Nu înțeleg de ce profesorii aveau altă apreciere. Un coleg mai mic din internat s-a îmbolnăvit și a dobândit o tuse așa de expresivă, încât era de invidiat. Pe dată mi-am dat seama că o astfel de tuse poate extazia orice profesor. Acesta, plin de admirație, te-ar trimite imediat la cabinetul medical. Așa că, fiind duminică, plin de elan, m-am pus pe exersat, cu gândul cutezător de a ajunge la un adevărat nivel interpretativ. Când am devenit convingător, aveam trei categorii de tuse: cu stare de amețeală, cu stare de vomă și cu stare de leșin.

Luni, aveam istorie la prima oră, cu Maria Baban, pe care o alintam Purci. Numele vine de la „purceluș”. Era o profesoară tare anostă. Am stabilit un scenariu cu Radu, colegul meu din prima bancă lipită de catedră, în care ne-am proțăpuit pentru toată perioada liceului. Radu era foarte talentat la glume și de perspectivă, motiv pentru care ne-am înhăitat pe viață. Când a intrat profa, eu sufeream de o criză de tuse atât de puternică, încât nici nu putea fi vorba să mă ridic la respectuosul salut. Tușeam atât de profund, că era imposibil ca la așa o suferință să nu am febră. În consecință, fără să mă aștept la așa ceva, ferit-a sfântul, am fost trimis imediat la cabinet. Îmi amintesc că în dreptul catedrei m-a cuprins așa o amețeală, încât, dacă nu ar fi intervenit Radu, nici nu pot să mă gândesc ce nenorocire s-ar fi putut întâmpla. Ajuns la ușă, atârnat de clanță, între două convulsii era cât pe ce să leșin. Când am ieșit afară aproape sfârșit, aerul de pe coridor mi-a făcut atât de bine, încât mi-am revenit subit. Ca să uit de suferință, am făcut un tur sprintar prin oraș cu Radu, apoi am poposit în părculețul din apropierea școlii, așezat discret sub Warthe. Acolo era un loc minunat de chiulit, unde niciodată nu erai singur. Erau leagăne de fier și bare paralele pe care ne încordam mușchii, iar cei împătimiți fumau relaxat. Ne-am întors la timp ca să nu pierdem recreația, care pentru noi reprezenta un moment de importanță majoră în educația școlară. Imediat am primit comenzi de tușit de la colegii dornici să-și ofere serviciile de a mă însoți în orele următoare la cabinetul medical. Pentru că nu doream să exagerez și să-mi pierd credibilitatea, am hotărât că e de-ajuns o reprezentație pe zi. Licitația de-a doua zi a câștigat-o Sorin, care era într-o situație delicată la chimie. M-a înduioșat ce frumos m-a rugat:

„Tușește, te rog, mâine pentru mine, la chimie!” El fiind din oraș, mi-a adus un sendviș, ceea ce pentru un intern era un stimulent extrem de alimentar.

Pipi era profa noastră de chimie. Era tare smiorcăită. Plângea foarte ușor, iar noi îi alimentam această calitate cu dăruire și pricepere. Sensibilitatea ei exagerată cred că avea la bază și puțină manie a persecuției. Era slabă, transparentă și avea doi ochi albaștri, spălăciți. Noi o apreciam ca profesoară. Când mi-am început recitalul, aveam deja mai multă încredere în succes. Am cam forțat nota, iar Pipi a rămas consternată și s-a îngălbenit:

— Prună, ce-ai pățit?

Întrucât eu eram într-o profundă stare de suferință, a explicat Sorin:

— E bolnav, tovarășa profesoară, are temperatură. Atunci am trecut direct la starea de vomă și Pipi, galbenă, ne-a părăsit ascunzându-și cu disperare niște icnete de vomă, fără să ne mai dea prilejul de a o revedea ora aceea. Bineînțeles, Sorin și cu mine, convalescent, am petrecut în oraș, iar după ce clasa a studiat catalogul pe îndelete, unii au ieșit în pauză, iar alții au rămas să mai tocească. Cu cei mai mulți ne-am întâlnit în părculeț.

Până vineri, am tușit cu mult succes la anumiți profesori, fiind angajat de diverși însoțitori. Sâmbătă, în recreația mare, ne-a vizitat diriginta înainte de a ieși din clasă. După ce ne-a adus la cunoștință lucruri de o importanță majoră care nu ne interesau, Safta, cum o alintam noi, cu un zâmbet ascuns în colțul gurii și cu chipul ei cumsecade, m-a invitat la cancelarie:

— Așa... dragă... ia să vii tu puțin... cu mine... la cancelarie.